

ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 40/23

Люксембург, 2 март 2023 г.

Заключение на генералния адвокат по дело C-718/21 | Krajowa Rada Sądownictwa (Оставане на съдийска длъжност)

Генералният адвокат Athanasios Rantos изразява съмнения, че механизмът за даване на разрешение от KRS полските съдии да продължат да изпълняват длъжността си след навършване на пенсионна възраст, предоставя достатъчно гаранции за независимост

Решението да се разреши или не евентуално да се продължи изпълняването на функциите на съдия не може да се основа на твърде неясни и трудни за проверка критерии

В Полша Законът за устройството на общите съдилища предвижда, че съдиите, които желаят да продължат да изпълняват длъжността си след навършване на пенсионна възраст са длъжни да декларират волята си в този смисъл пред Националния съдебен съвет (Полша, наричан по-нататък „KRS“). Тази декларация трябва да се направи в законоустановен срок, чието неспазване води до недопустимост на молбата. KRS може да разреши на съдията да продължи да изпълнява функциите си, ако оставането на длъжност отговаря, наред с друго, на интересите на правосъдието или на значим обществен интерес.

Колегията за извънреден контрол и публични въпроси към полския Върховен съд (наричана по-нататък „Колегия за извънреден контрол“) е сезирана с жалба от съдия срещу решението на KRS да не разглежда молбата му за продължаване на неговия мандат, поради това, че молбата е подадена след изтичане на предвидения в закона срок. Колегията за извънреден контрол иска от Съда да установи дали националната правна уредба нарушава принципа на несменяемост и независимост на съдиите, залегнал в Договора за Европейския съюз, доколкото, от една страна, тази правна уредба обвързва изпълняването на функциите на съдия след навършване на пенсионна възраст с разрешението на друг орган, а от друга страна, предвижда, че молбата в този смисъл не може да бъде разгледана при пропускане на законоустановения срок.

В представеното днес заключение, генералният адвокат Athanasios Rantos най-напред отбелязва, че преюдициалното запитване повдига въпроса дали Колегията за извънреден контрол притежава качеството на „юрисдикция“ по смисъла на Договора за функционирането на Европейския съюз, която може да отправя до Съда преюдициални въпроси. Съмненията, свързани с независимостта на тази колегия, се отнасят по-специално до назначаването на съдиите в нея въз основа на отменено впоследствие решение на KRS, чиято независимост е поставена под въпрос в няколко решения на Съда¹. Освен това Европейският съд по правата

¹ Решения от 19 ноември 2019 г., съединени дела А. К. и др. (Независимост на дисциплинарната колегия на Върховния съд), [C-585/18](#), [C-624/18](#) и [C-625/18](#), точки 136—145; вж. също Прессъобщение № 145/19, от 2 март 2021 г., А.В. и др. (Назначаване на съдиите във Върховния съд — Жалби), [C-824/18](#), точки 130 и 131 (вж. също Прессъобщение № 31/21).

на човека (наричан по-нататък „ЕСПЧ“)² приема, че два съдебни състава на Колегията за извънреден контрол, в състав от трима съдии, не представляват „съд, създаден в съответствие със закона“ по смисъла на Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи (наричана по-нататък „ЕКПЧ“).

По този въпрос генералният адвокат счита, че тълкуването на принципа на независимост в контекста на правото да се сезира Съда с преюдициално запитване изисква различно разглеждане от това, което се изисква съответно в контекста на принципа за несменяемост и независимост на съдиите, залегнал в Договора за Европейския съюз и правото на ефективни правни средства за защита, залегнало в Хартата на основните права на Европейския съюз, с оглед на различните цели и функции на тези норми.

Според генералния адвокат **понятието „юрисдикция“, която има право да отправя до Съда преюдициални запитвания, има „функционален“ характер**, който препраща главно към липсата на йерархично подчинение на администрацията на органа, отправил запитването, а не на лицата, които участват в него. От това следва, че **евентуални нередовности при назначаването на членовете на съдебен състав могат да лишат даден орган от качеството на „юрисдикция“ в този смисъл само ако засягат самата способност на този орган да бъде независим при приемането на решения**. Различната позиция на ЕСПЧ не променя този извод, тъй като тълкуването му се съсредоточава по-скоро върху правото на ефективна съдебна защита. Следователно то би могло да играе роля при прилагането на Хартата на основните права, но не непременно по отношение на правото да се сезира Съда с преюдициално запитване. **Ето защо според генералния адвокат Съдът е надлежно сезиран от Колегията за извънреден контрол и следователно е компетентен да отговори на преюдициалните въпроси.**

По-нататък, що се отнася до тези въпроси, генералният адвокат припомня, че в своята практика Съдът приема, че държавите членки могат да възложат на орган извън съдебната власт (независим или под ръководството на законодателната или изпълнителната власт) да взема решения, свързани по-специално с назначаването или оставането на длъжност на съдиите³. Поради това той заключава, че макар след реформите на полската съдебна система KRS да се е превърнал в „институция в плен“, контролирана от изпълнителната власт, **фактът, че е овластен да решава дали да разреши евентуално удължаване на срока на упражняване на правораздавателни функции, сам по себе си не е достатъчен, за да се направи изводът, че е налице нарушение на принципа на независимост на съдиите.**

Що се отнася **обаче** до материалноправните условия и процесуалните правила, генералният адвокат отбелязва, че **критериите, на които се основава решението на KRS относно оставането на съдийска длъжност, са твърде неясни и трудни за проверка**⁴. Съмнения възникват и поради това, че полският закон не определя срок, в който KRS трябва да приеме решението си.

Като взема предвид всички релевантни обстоятелства, както от фактическа, така и от правна страна, които имат отношение към характера на самия KRS и начина, по който този орган изпълнява задачата си, генералният адвокат заключава, че принципът за несменяемост и независимост на съдиите, залегнал в Договора за Европейския съюз, **не допуска национална правна уредба, съгласно която настъпването на правни последици от декларацията на съдия за волята му да продължи да заема съдийска длъжност след навършване на пенсионна възраст, зависи от разрешението на орган, за който е доказано, че липсва независимост от законодателната или изпълнителната власт и който постановява решенията си въз основа на неясни и трудни за проверка критерии.**

Що се отнася до преклудирането след изтичане на съответния срок на правото да се декларира волята да се

² Решение на ЕСПЧ от 8 ноември 2021 г., Dolińska-Ficek и Ozimek с/у Полша (СЕ:ЕCHR:2021:1108JUD004986819).

³ Решение от 24 юни 2019 г., Комисия/Полша (Независимост на Върховния съд), [C-619/18](#), точки 108 и 110 (вж. също Прессъобщение № [81/19](#)), и от 5 ноември 2019 г., Комисия/Полша (Независимост на общите съдилища), [C-192/18](#), точка 119 (вж. също Прессъобщение № [134/19](#)).

⁴ Подобно на случая, разглеждан в решение [C-192/18](#), точки 119 и 122.

продължи упражняването на правораздавателни функции, генералният адвокат отбелязва, че **ясните и предвидими срокове за подаване на тази декларация представляват обективни процесуални изисквания, които могат да допринесат за правната сигурност и обективността на цялото разглеждано производство**. Предвиденият в полския закон шестмесечен срок, определен с оглед на датата, на която съдията навършва определена възраст, според генерален адвокат Rantos е достатъчно дълъг, за да даде на съдията възможност да вземе обосновано решение дали желае да продължи да изпълнява длъжността си. Също така **невъзможността да се постанови възстановяване на преклузивния срок не подлага съдиите на външен натиск или влияние и освен това лишава KRS от възможността да упражнява дискреционни правомощия**. Независимо от тази преценка, генералният адвокат оставя на Колегията за извънреден контрол да провери пропорционалността на този преклузивен срок.

ЗАБЕЛЕЖКА: Заключение на генералния адвокат не обвързва Съда. Задачата на генералните адвокати е да предложат на Съда, при пълна независимост, правно разрешение на делото, което им е поверено. Съдиите от Съда пристъпват към разисквания по делото. Съдебното решение ще бъде постановено на по-късна дата.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда

[Пълният текст](#) на заключението е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването

За допълнителна информация се свържете с Илияна Пальова ☎ (+352) 4303 4293

Кадри от прочитането на заключението са достъпни на „ [Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106

Поддържайте връзка!

